

út at koyra

Norrøna Forlagið og Bilasølan Norrøna

Bilasølan Norrøna fer undir virki sítt seinast í fjrátiárunum. Hesum navninum varð langt lív lagað við ymiskum eigarum heilt fram í nítíárin.

Petur Háberg og Jens Christian Christiansen vóru svágar. Petur var giftur við Hjördis Nessaa og Kissa við Súfiu Nessaa. Undir krignum fóru teir undir bókaútgavuvirksemi og settu á stovn Norrøna Forlagið, hvørs endamála var at geva út bókum og annað tilfar á føroyskum.

Teir hildu til í húsum hjá Johs. Olaus Joensen, ið stóðu á grundini sum Føroya Banki í Niels Finsensgøtu er bygdur á. Í somu húsum sum Leif Mohr fór undir sitt virksemi í 1935. Seinni varð forlagið flutt oman í Kristnastovu, niðri í Gongini. Petur Háberg arbeiðði hjá P/F Tór, hjá Jens av Reyni, sum helt til í Kristnastovu, og Kissa arbeiðði hjá Hans Joensen. Báðir høvdu fulltíðarstarv við síðuna av.

Bókur ið Norrøna Forlagið gav út

Eftir kríggið kom bókin »Bumbur yvir Føroyar« út, ið er ein lýsing av óhugnaliga hendingunum undir krígunum. Í bókini skriva fleiri hövundar um, tá flogfør sleptu bumbum yvir tær

Reykjavík í 1955. Petur og Hjördis Háberg fóru saman við børnunum við ferðamannaskipinum hjá DFDS, Dronning Alexandrine, til Íslands við bili í 1955. Aftan á bilinum, ið er ein Standard 10, er eitt skelti við navninum Føroyar, so eingin skuldi ívast í, hvaðan tey komu

ymisku bygdmar og skipini.

Í august 1945 kom bókin hjá Erlendi Patursson »Føroysk Búreisning«, ið vóru nakrir fyrilestrar, hann helt í ungmannafelagnum Oyggjaframa í 1944. Seinni sama árið, í oktober, kom bókin »Føroysk Stjórnarmál«, sum eru fyrilestrar sum Erlendur helt í Oyggjaframa í 1943 og greinar úr blaðnum Búgvannum, blaðið hjá uttanlandsfóroyingum. Báðar hesar bókurnar eru sera áhugaverdar, tá hugsað verður um, at tær eru skrivaðar beint eftir kríggið og áðrenn fólkaatkvøðuna 14. september í 1946.

Yrkingsarsavnið »Moriendo« hjá J. H. O. Djurhuus kom í 1944. Bókin »Nakrar nýtsluplantar« eftir H. ærentsen og J. M. Kjeld er um

handil við plantunum, kaffi, te, kakao, sukur og tubbak.

Í fimmtíárunum gav forlagið út bókum hjá Peturi Háberg, nevndar »Skatturin«, ið vóru handbókur hjá skattaborgarunum. Har var svar til fleiri av spurningunum um, hvat ið loyvt er at draga frá í skatti.

Í 1954 kom fyrra bókin »Søgur um sangir« hjá Peturi Háberg, ið er um andaligar sangir. Bókin er um hendingar og tilburðir, ið hava ført til, at fólk hava skrivað sangir undir bæði góðum og ringum umstøðum.

Bilasølan Norrøna

Við endan av fjrátiárunum fóru teir at innflyta bilar úr Onglandi. Á fyrstu lýsingunum er navnið »Norrøna«, seinni bleiv tað »Bilasølan Norrøna«, tí navninum varð langt lív lagað við ymiskum eigarum, heilt fram í nítíárin.

Sambandið við Bretland var gott, og fyrstu tíðina var innflutningurin av bilunum beinleiðis. Teir byrjaðu við at selja Standard bilar og umboðaðu eisini aðrar bretskar fyritøkur.

Teir størstu Standard Vangard vóru nógv seldir sum hýrúgvagnar, teir høvdu rett gear og heila sofu framman og vóru rúmligir bilar til fimm ferðandi umframt forarar.

Standard 8 og 10 vóru smærri persónbilar, teir vóru tó mest seldir sum vörubilar til handilsfyrirøkum, og nevndust teir Standard 10 Van.

Seint í fimmtíárunum flyta teir skrivstovuna niðan í nýggja Føroya Bankabyggingin í Niels Finsensgøtu, so nú vóru teir aftur á somu grundini, sum virksemi byrjaði.

Tá Nordisk Diesel A/S í

Myndaiegari: Hjördis Háberg

Keypmannahavn frættu, at Bilasølan Norrøna influtti Standard og Triumph beinleiðis úr Onglandi, gjørdur teir vart við, at Føroyar høvdu undir teirra søluoki. Eftir tað komu bilarnir úr Danmark, og tá komu onnur bilmerkir hjá Nordisk Diesel afturat, so sum franskir Simca, russiskir Moskvitch og Volga, og amerikanskir Plymouth.

Bilasølan Norrøna hevði onki verkstað, men høvdu avtalur við onnur bilverkstað um at gera eftirlit og tenastuveitingar fyri teirra kundar. Teir høvdu umboðsmann fyri Eysturoyina í Söldarfirði. Tað var Rósing Rasmussen, sum hevði lært til bilsmið hjá Wenzel Petersen í Havni.

Eftir kríggið byggir hann ein bilverkstað í Söldarfirði. Rósing Rasmussen hevði fleiri søluumboð og seldi bilar fyri Bilasølu Norrøna og gjørdi allar tenastuveitingar fyri teir. Hann stóð eisini fyri innkeypi av eykalutum til goymsluna, ið var heima hjá Kissa í Brekkugøtu í Havni.

Seinni fer Rósing at innflyta bilar sjálvur, so sum Studebaker, ið vóru innfluttir beinleiðis úr U. S. A. Í 1963 koma teir fyrstu Toyota bilarnir, og í 1965 koma Scania bilarnir.

Í 1965 gevast Petur Háberg og Kissa at selja bilar, og Reimar Isaksen, ið hevði Akkumulatorvirkið Monty við Grønlandsvegin, tekur yvir Bilasølu Norrøna.

Keldur:
Hjördis Háberg
Rósing Rasmussen
Brian Hague, Winchester
Fra bilernes lommelalder
v. Mogens H. Damkier
Kissa við áir og vøtn v. Jens Chr. Carlsson
Samkomublað Ebenezers
Bókur, ið Norrøna Forlagið gav út
Bókur, ið Petur Háberg gav út

Skrivað og lagt til rættis: Magnus Gunnarsson

Kissa (1916-1996) og Fía Christiansen (1907-1994)

Jens Chr. Christiansen - Kissa

Jens Christian Christiansen, vanligi nevndur Kissa, varð føddur í Havni tann 27. juni 1916. Hann gekk í kommunuskúlanum í Havni, men fór longu úr skúlanum 12 ella 13 ára gamal. Hetta var kanska ikki so nógv av egnum vilja, men heldur tí, at umstøðurnar kravdu tað. Pápin, Jóhan Christiansen (Hannemann), gekk burtur í 1928 á veg til Onglands við fiski, og tá var ikki annað at gera hjá Kissa og eldra bróðurinum Eli, enn at fara út at arbeiða.

Kissa fór fyrst í urmakarlæru hjá urmakar Arge, men úrtøkan var ikki nóg stór fyri til húskið, ið mist hevði forsyrgjaran. Tí gavst hann við læruni og fór at starvast í handlinum hjá Hans Joensen. Har var hann næstan øll árin frá uml. 1930 til 1963.

Í hesum sambandi tók hann ymisk handilsprógv á kvøldskúla. Hann var við til at stovna Barnahjálpargrunnin saman við svágrinum Petur Háberg, ið fekk hugskotið undir krígunum. Í fyrstani var ætlanin, at grunnurin skuldi veita stuðul til børn, ið høvdu mist pápan á sjónum, men so komu

teir eftir, at tey børnini kanska ikki vóru tey einastu, ið vóru illa fyrri. Eisini har pápin, sum tá vanligi var forsyrgjari, var deyður ella var avlamin, og tí óarbeiðsføru. So avrátt var, at øll neystodd børn kundu fáa hjálpar. Teir, sum stovnaðu Barnahjálpargrunnin í 1942, vóru Jens Christian Christiansen (Kissa), Petur Háberg, Ludvík Breckmann, Gunnar Mohr, ið var skrivari í býráðnum, og Karstin Petersen, sum arbeiðði á skrivstovu hjá Jens av Reyni.

Kissa fór undir at reka handil sjálvur í 1963. Klædnahandilin hjá Kissa, í Tórsgøtu, sum er ein partur av býarmyndini í Havni. Kissa varð serliga kendur sum silaveiðumaður og var ein av undangongummonnum í Føroya Silaveiðufelag. Tær flestu fríloturnar á yngri árum brúkti hann við tráðuni. Eitt annað av frílotarítrivum hansara var frímerkjasavningin, og har varð hann mettur sum ein rættlígur kapasitetur.

Kissa andaðist 14. desember 1996, 80 ára gamal.

Standard 8 og 10

Tá fyrstu trupu árin eftir kríggið vóru av, komu fleiri nýggj bilsnið á marknaðin, eitt nú Standard 8, ið ikki var arvaliga tyngdur av ótíðarhóskandi forfedrum.

Verkføringarnir hjá Standard høvdu sett sær sum mál at vinna á týsku Folkavognum. Prísurin hevði alt at siga, tí var Standard 8 ein skrivað út-gáva, har møguleiki var at keypa ymiska útgørd eftir tørvi.

Bilurin var lítill og rúmligur til fyra fólk, hevði fyra hurðar og var einans 3,6 metrar langur.

Motorurin var 2 cyl.

800 ccm, seinni fingur teir 950 ccm og skiftu navn til standard 10.

Innan vóru teir sera einfaldir, men har var tað, ið brúk var fyri. Síðurútarir vóru skjóttir, ið skuldu forkast aftur og fram, so rútavindarnir ikki tóku ov nógv pláss í hurðunum.

Standard 10 vóru í Danmark samansettir hjá A/S Nordisk Diesel, har dygdir var á høgum stóði. Teir mekanisku lutirir høvdu staðið sína roynd, og verkmiðjan var tann fyrsta, ið gav 12 mánaða trygd uttan mun til, hvussu nógvur kilometrar bilurin hevði koyrt.

ENSKIR · AMERIKANSKIR
RUSSISKIR og FRANSKIR

BILAR

STANDARD
ATLAS
PLYMOUTH
CHRYSLER
WILLYS OVERLAND
MOSKWITCH
VOLGA

SIMCA

PERSÓNBILAR
STATION-CARS
MINIBUSSAR
SJÚKRABILAR
BRANDBILAR
JEPPAR
LASTBILAR

Bilasølan NORRØNA

Niels Finsensgøta 15 (Føroya Bankahúsin) · Box 54 · Tórshavn
Telefon 2050 - 2025

Lýsing í telefonbókini í 1962